

Asia: VN/549/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta

Lausunnonantajan lausunto

Voidaanko esityksellä näkemyksenne mukaan parantaa ikääntyneiden asemaa ja edistää ikääntyneiden oikeuksia?

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan hallituksen esitys parantaa ikääntyneiden asemaa ja edistää iäkkäiden oikeuksien toteutumista yhteiskunnassa.

Onko teillä huomioita koskien valtuutetulle säädettäviä tehtäviä?

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston pitää hallituksen esityksessä hyvänä sitä, että valtuutetun tehtäviin ei kuulu jälkikäteinen yksittäistapausten valvonta vaan tehtävät painottuvat yleiseen iäkkäiden asemaa ja oikeuksia edistävään seurantaan, arviointiin ja ennakkolliseen vaikuttamiseen.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto pitää tärkeänä myös sitä, että valtuutetun tehtävät ja toimivaltuudet eivät ole päällekkäisiä muiden valvontaviranomaisten kanssa eikä hallituksen esityksellä puututa olemassa olevien viranomaisten tehtäviin ja toimivaltuuksiin. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto haluaa korostaa valtuutetun tärkeää tehtävää yhteistyön rakentajana ja välittäjänä viranomaisten, vanhusneuvostojen, järjestöjen, yrityssektorin, median ja kansalaisten välillä. Valtuutetun keskeisenä tehtävänä on tarkastella ja nostaa keskusteluun yhteiskunnallisia ilmiöitä ikääntyneiden aseman ja oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.

Lakiesityksessä vanhusasiavaltuutetun toiminto ehdotetaan perustettavaksi yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston yhteyteen hallinnollisesti mahdollisimman kevyen organisaatiomallin luomiseksi. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ei ota kantaa siihen, missä vanhusasiavaltuutetun toiminnon tulisi sijaita tai miten sen tulisi organisoitua. Olennaista on, että toimintavaltuudet ja toiminnan mahdollisuudet turvataan. On tärkeää, että vanhusasiavaltuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on osallistunut oikeusministeriön 26.3.2020 koollekutsumaan valtuutetun tehtävistä ja viranomaisroolista käytyyn keskusteluun yhdessä muiden aluehallintovirastojen kanssa. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto yhtyy tässä tilaisuudessa esitettyihin aluehallintovirastojen yhteisiin näkemyksiin valtuutetun tehtävistä. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että em. näkemykset ovat yhteneväiset hallituksen esityksen kanssa.

Siurua Maria
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Serpola-Kaivo-oja Leena
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto - Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat/sote-yksikkö